

Gillis Aronsson visade rikkärr och ädellövbestånd i Håbo

Upplandsstiftelsens inventerare Gillis Aronsson har på uppdrag av Håbo kommun under några år inventerat stora delar av Håbos grönområden i syfte att kartlägga växt- och djurlivet. I slutet av 1960-talet gjorde Erik Haglund en liknande inventering och som nu används som referens för att se vilka arter som minskat respektive ökat i antal under denna 40-åriga period. Resultatet från inventeringsarbetet har dokumenterats i en Naturvårdsplan som snart är klar för publicering.

Söndagen den 26 september arrangerade Håbo kommun och Håbo Naturskyddsförening en vandring med Gillis Aronsson som guide och som innefattade två verkliga naturpärlor, ett ädellövbestånd vid torpet Färjstaden (beläget på fastlandet vid överfarten till Biskops-Arnö) och ett rikkärr norr om gården Katrinedal.

Deltagarna samlas vid p-platsen nedanför torpet Färjstaden

Vandringen samlade totalt 12 deltagare och började vid ädellövbeståndet. Detta bestånd utgjordes av bl.a. hassel, ek och lind samt även en del gran. Även om skogen till en del var ganska tät så var markskiktet rikt på växtlighet och bjöd på bl.a. på några rödlistade (sällsynta/hotade) arter. Vi fick exempelvis se svamparna *Kungsspindling* och *Luddicka*, båda betecknade som missgynnade enligt den nu aktuella rödlistan. *Kungsspindlingen* bildar mykorrhiza (svamprot) med bl.a. gran och hassel. Det stora hotet mot denna svampart utgörs av slutavverkningar av skog. *Luddicka* är en marklevande ticka som ofta växer in i kvistar och örter och som orsakar basal vitröta hos gran. Den finns i hela landet utom i Skåne och används som signalart, d.v.s. den fungerar som indikator när man söker urskilja biotoper (naturtyper, miljöer) med höga naturvärden.

Luddicka

Gillis visar en kungsspindling

Andra rariteter som hittades i ädellövbståndet var *Häggdoftande trattskevling*, *Trådticka*, *Scharlakansröd vaxskivling* samt spår av de vedlevande skalbaggar *Granbarksgnagare* och *Lindbock*.

En granstubbe invaderad av trådticka

En nedkyld sandödle som inte orkade fly när vi kom gående

Efter besöket i ädellövbståndet vandrade vi över vägbanken till Biskops-Arnö. På själva vägbanken hittades överraskande nog ett par exemplar av den vattenlevande skinnbaggen *Vattenbi*. Denna insekt gör verkligen skäl för namnet eftersom den med sin sitt sugrör kan ge smärtsamma stick. Hur vattenbina hamnat uppe på vägbanken kan man fråga sig.

Ett vattenbi på vägbanken till Biskops-Arnö

På Biskops-Arnö besökte vi en äng som då och då betas av nötkreatur och som hyste flera rödlistade svampar såsom *Svartnande narmusseron* (betecknad som hotad enligt rödlistan) och *Gröngul vaxskivling* (betecknad som sårbar enligt rödlistan), vilka trivs på magra ogödslade gräsmarker men som missgynnas av upphörande hävd, gödsling och skogsplantering. Andra rariteter som hittades på ängen var *toppvaxskivling* och *lutvaxskivling*.

Thommy Åkerberg med en svartnande narmusseron

Gillis har hittat en lutvaxskivling. Övriga personer på bilden är Marianne Kahn, Gunnar Sjödin och Hans Hiller

Det sista stoppet under den nästan tre timmar långa guidningen var ett rikkärr, beläget i en kraftledningsgata norr om gården Katrinedal. På en öppen, ganska liten och ganska brant sluttande yta kunde vi se områden med utfälld kalk, runt vilka vatten rann i små rännilar ned mot Mälaren. Här trivdes bl.a. ett par sällsynta mossarter, *källtuffmossa* och *liten korvskorpionmossa*.

Rikkärret norr om Katrinedal

Gillis berättade att det förutom detta kärr endast finns ytterligare två rikkärr i Håbo kommun, av vilka det ena f.ö. hyser orkidéer. Rikkärr är vattensjuka områden i skogslandskapet som innehåller en vegetation som utmärks av kalkanpassade arter. Även om Uppland inte har en kalkberggrund så förekommer det kalk lite här och var i landskapet, vilket gör vårt landskap unikt och gör det än viktigare att bevara vår natur för kommande generationer.

Håkan Nihlman